

Overlevers

Portretten van mensen die overleefden,
tegen alle verwachtingen in...

Tekst: Lydia Zittema - Foto's: Nienke Voetèl

'Verdriet kán helen. Je kán weer gelukkig worden'

Er zijn situaties in een mensenleven denkbaar waarop geen enkel antwoord past. Levenservaringen waar geen woorden voor zijn. Momenten waarop het heel begrijpelijk is dat mensen het leven niet meer zien zitten. Maar ook dan zijn er mensen die doorgaan, die kiezen voor het leven, ongeacht wat er is gebeurd of hen is aangedaan. Nina (43) is zo iemand. Ze was slachtoffer van kindermishandeling die bijna haar dood betekende. Nina werd gered en begon opnieuw. Van slachtoffer werd ze overlever. 'Ik ben het levende bewijs dat het mogelijk is te overleven, hoe uitzichtloos de situatie ook lijkt.'

“Veertien jaar oud was ik toen ik na jarenlange zware mishandeling thuis door politie en kinderbescherming uit huis werd gehaald. Ik kon niet meer lopen en was totaal verzwakt. Mijn leven hing aan een zijden draadje. Mijn moeder had me pijnstillers in laten nemen, maar in werkelijkheid waren het euthanasie-middelen. Ik dacht dat ik aan een ernstige spierziekte leed en mijn ledematen waren door jarenlang liggen, medicijngebruik, niet bewegen en inwachtelen ook dramatisch verzwakt. Maar het was mijn eigen moeder die me ziek maakte. Na ontelbare doktersbezoeken, onderzoeken en ziekenhuisopnames -vanaf mijn geboorte tot mijn veertiende levensjaar ben ik zestien keer in een ziekenhuis opgenomen- was het uiteindelijk een beginnend kinderarts die het verschil tussen leven en dood maakte. Hij kreeg argwaan en vermoedde dat mijn moeder de reden was van mijn slechte gezondheid. Deze man heeft er voor gezorgd dat er een einde kwam aan de hel waar ik al die tijd in had moeten leven. Ik zal hem daar altijd dankbaar voor blijven. Op 2 augustus 1989, nu negenentwintig jaar geleden, werd ik gered. Mijn ouders werden na mijn redding uit de ouderlijke macht ontzet. Niet voor altijd zoals ik dacht, maar slechts voor acht maanden. Mijn oudere zus werd niet uit huis gehaald, waarom heb ik nooit begrepen. Jarenlang waren we verwijderd van elkaar, wisten we niet wat er gebeurd was, maar na het uitkomen van mijn boek hervonden we elkaar, iets wat me ontzettend blij maakte. Nog steeds ervaar ik dagelijks de

lichamelijke en geestelijke gevolgen van wat ik mee heb gemaakt. In 2016 overleed de hoofddader, mijn moeder. Medeplichtige was mijn vader, hij leeft nog. Toen ik hoorde dat mijn moeder dood was, verwachtte ik opgelucht te zijn, maar dat was niet zo. Het gemis van wat een moeder had kunnen en vooral moeten zijn, overheerste. Ik heb een kaarsje voor haar gebrand. Eerst in huis, maar dat voelde niet goed. Ik heb het brandende lichtje buiten op het balkon gezet, dat was beter. Binnen was te dichtbij.”

Ervaringsdeskundige

“Ik werk als ervaringsdeskundige voor de Stichting Overlevers Münchhausen by Proxy (StOMbP)*. We hebben een fantastisch team met enorm bevoegen mensen. Samen geven we voorlichting, workshops en lezingen aan studenten psychologie en verpleegkundigen op hoge scholen en universiteiten en aan professionele hulpverleners zoals huisartsen, kinderverpleegkundigen, aandachtfunctionarissen kindermishandeling en kinderartsen. We zetten ons als stichting met hart en ziel in om te proberen andere kinderen dit lot te besparen. Iemand moet het verschil maken in het leven van deze slachtoffers. Een oplettende arts, een argwanende buurvrouw, een docent misschien? Mijn toenmalige huisarts heeft destijds niets gedaan om de mishandelingen te stoppen, hij heeft er zelfs aan bijgedragen door medicijnen voor te schrijven en mee te gaan in de waanzin van mijn moeder. Vijf jaar geleden ben ik, als onderdeel van mijn verwerkingsproces, samen met mijn psychologe naar hem toegegaan. Ik wilde antwoord op de vragen die mij al jaren bezighouden: Heeft hij werkelijk niets gezien of vermoed? En wie heeft de euthanasiemedicatie voorgeschreven die mijn moeder mij toediende? Iemand moet ze haar gegeven hebben en de huisarts van mijn ouders destijds zou dat geweest kunnen zijn. Ik koos mijn

‘Ik wilde antwoorden. Heeft nooit iemand iets vermoed, en wie heeft de euthanasie-medicatie voorgeschreven die mijn moeder mij toediende?’

woorden heel zorgvuldig, maar toch voelde hij zich aangevallen, want hij zei: ‘Als je hier komt om me te beschuldigen, is daar het gat van de deur’, terwijl ik hem absoluut niet beschuldigde. Ik hoopte antwoord op mijn vragen te krijgen, maar die kreeg ik niet. Misschien zal ik het ooit nog weten. Behalve psychische kwetsbaarheid en Post Traumatisch Stress Syndroom (PTSS), heb ik ook nog steeds lichamelijk klachten door de mishandelingen. Ik heb last van mijn benen en schouders. Ik heb hypermobilele gewrichten gekregen door mijn moeders handelen, soms kan ik moeilijk lopen van ▶

Stichting Overlevers Münchhausen by Proxy (StOMbP) geeft voorlichting en educatie aan o.a. studenten en professionals die met kinderen werken. Meer weten? Kijk op: www.stombp.nl.

'Ik mocht niet bestaan. Mijn moeder wilde me dood. Mijn vader zei ooit dat, als ik een hond was geweest, hij me al lang had laten inslapen'

de pijn. Ook ben ik onlangs opnieuw behandeld aan mijn gebit. Mijn moeder heeft mijn voortand kapotgeslagen en dat is nog steeds niet hersteld. Het deed zo'n pijn dat er echt iets aan gedaan moest worden. Bij de kaakchirurg, met mijn hand in de hand van mijn beste vriendin, werd ik geholpen. Het zweet breekt me uit als ik in een medische omgeving ben. Het is moeilijk om te accepteren dat mijn moeder na al die jaren nog steeds invloed heeft op mijn leven, maar godzijdank heeft ze me niet kapot gekregen, hoe zwaar het soms ook was om mijn hoofd boven water te houden. Nadat ik voldoende hersteld was, wilde ik heel graag deel uit gaan maken van het arbeidsproces, ik wilde mijn steentje bijdragen aan de maatschappij. Ik voelde me nutteloos. Maar het re-integratieproject dat ik via het UWV doorliep, mislukte volledig. Eerst vond ik dat heel erg. Ik wilde het zo graag, maar het ging niet. Nu zit ik in de WAO, een betaalde baan zit er niet in. Maar mijn werk voor de stichting is net zo waardevol, dat weet ik. Ik probeer mijn uitkering nu te zien als beloning voor het vrijwilligerswerk dat ik doe. Ik heb er inmiddels een klein beetje vrede mee. Met StOMbP kunnen we iets doen voor andere kinderen die zich in dezelfde positie bevinden. Deze slachtoffers hebben het idee dat ze alleen zijn, dat er niemand is die aan hen denkt, maar wij vergeten hen niet. Ook ik heb me als kind intens eenzaam en verlaten gevoeld. Ik vroeg me af waarom niemand me zag. Was er dan geen mens die doorhad wat er werkelijk gebeurde met mij in ons huis? Het huis waar je geliefd en verzorgd moet worden als kind. Op de plek die voor een kind de meest veilige plaats moet zijn op de hele wereld, was mijn leven geëindigd als mijn moeder haar zin had gekregen."

Troost en kracht

"Toen mijn moeder dood was zei mijn vriend tegen me: 'Jij hebt je blijdschap nooit verloren, ondanks wat jou is aangedaan. Jij brengt zoveel vreugde in mijn leven. Ik ben dolblij dat je er bent.' Het is het mooiste dat iemand ooit tegen me gezegd heeft. Mijn vriend is mijn grote liefde, we willen over drie jaar trouwen. Mijn leven bestond voor een groot deel uit leegte. Maar toen ontmoette ik mijn vriend en werd de leegte ingevuld door liefde. Afgelopen zomer waren we zeventien jaar samen. De impact van mijn verleden

op onze relatie was groter dan ik dacht. We zijn zelfs even uit elkaar geweest, maar gelukkig vonden we elkaar terug. We kunnen niet zonder elkaar. Mijn vriend vindt mij mooi en dat kon ik me echt niet voorstellen. Ik geloofde hem eerst niet, maar nu weet ik dat hij het meent. Negen jaar lang ben ik in therapie geweest, het was vreselijk intensief. Soms dacht ik niet dat ik het gedaan heb. Ik móest hulp zoeken, het was een noodzaak om door te kunnen en ik wilde hoe dan ook door. Ik was het verplicht aan dat kind dat op enig moment dacht dat niemand meer kwam om haar te halen, dat meisje dat niet meer wilde leven en meende dat ze maar beter dood kon zijn. Mijn hoogste doel was gelukkig zijn en dat doel heb ik behaald. Ik geloof in het leven. Ik heb een tweede kans gekregen en ik zal hem niet vergooien. Ik heb hem met beide handen aangegrepen. 2 augustus, de dag dat ik om 16.00 uur werd bevrijd, mijn bevrijdingsdag, vier ik ieder jaar. Ik neem een wijntje en proost op het leven!"

Dromen en fantaseren

"Bij de stichting horen we vaak schrijnende verhalen, afschuwelijke ervaringen van kinderen die zijn gered of ontsnapt. En dat zijn dan de kinderen waar we van horen. Hoeveel kinderen het slachtoffer zijn van Münchhausen by Proxy kunnen we niet met zekerheid zeggen, maar elk jaar sterven kinderen aan de gevolgen. En hoeveel of hoe weinig het er ook zijn; deze kinderen moeten gered worden. Daarom hechten we bij de stichting zoveel waarde aan informatie over deze ernstige vorm van kindermishandeling. Het is belangrijk dat mensen weten dat MbP bestaat, wat de signalen zijn en wat ze moeten doen als ze vermoeden dat een kind in gevaar is. Kijk naar het kind, vraag ik de mensen, en wend je tot een vertrouwensarts van Veilig Thuis. De kinderen die slachtoffer zijn, moeten weten dat redding mogelijk is. Ze moeten blijven hopen en hun fantasie bewaren. Ikzelf heb heel veel gehad aan mijn fantasie. Ik moest met steeds minder genoegen nemen, mijn wereld werd steeds kleiner en letterlijk en figuurlijk beperkter. Ik was aan bed gekluisterd, maar in mijn hoofd was ik vrij. Ik ben altijd blijven dromen, hoe slecht het ook met me ging. Ik tekende in gedachten patronen in de granollen muren. De

Nina is overlever van MbP en heeft haar ervaringen vastgelegd in het boek: *Je bent een verschrikkelijk kind*. Naar aanleiding van dit boek vertelde zij in 2017 al haar verhaal in Mijn Geheim. Sinds de eerste druk in 2011 zijn er meer dan 10.000 exemplaren verkocht. De tiende, herziene druk is net uitgebracht. Een vertaling in het Engels is in voorbereiding. Je kunt het boek bestellen op de website van StOMbP.

muren die zo scherp waren, werden zachte tekeningen met lijnen die letterlijk overal naartoe gingen. Ik fantaseerde over een onbewoond eiland. Ik speelde muziekfragmenten af in mijn hoofd. Muziek heeft me altijd veel kracht en troost gegeven en doet dat ook nu nog. Muziek is belangrijk in mijn leven. David Bowie was mijn held, zijn dood was een enorme schok voor me. Na zijn dood kon ik huilen, na de dood van mijn moeder niet. Na mijn redding was er eerst alleen maar opluchting, de klap kwam later. Ik moest op zoek naar wie ik was, mijn moeder had mijn identiteit afgepakt. Van mijn zelfbeeld was niets over, zelfvertrouwen had ik niet en mijn eigenwaarde was nul. Hoe gewenst je bent, bepaalt voor een groot deel de basis voor een kind. Ik mocht niet bestaan, mijn moeder wilde me dood, mijn vader zei ooit dat, als ik een hond was geweest, hij me al lang had laten inslapen. Maar ondanks hun inspanningen me het leven te ontnemen, heb ik het gered. Ik ben het levende bewijs dat het mogelijk is te overleven, hoe uitzichtloos de situatie ook lijkt. Verdriet kán helen. Je kán weer gelukkig worden. Mijn grootste angst is tegenwoordig dat er een einde komt aan mijn geluk, maar ik wil niet meer bang zijn. Ik wil de dag plukken, van elk moment genieten. Geluk is voor mij een kus van mijn vriend. Een dag naar het strand en een drankje om te proosten op het leven." ■

Vermoedens?

Vraag bij een vermoeden van MbP/PCF advies bij Veilig Thuis: 0800- 2000. www.vooreenveiligthuis.nl

Over Münchhausen by Proxy

Münchhausen by Proxy (MbP) is een zeer ernstige vorm van kindermishandeling. De pleger verzint, verergert en veroorzaakt een psychische, sociale of lichamelijke ziekte bij het slachtoffer om zo zelf aandacht te krijgen van hulpverleners.

Pediatric Condition Falsification (PCF) is de medische diagnose bij het kind als de pleger een aandoening verzint, verergert of toebrengt.

Educational Condition Falsification (ECF) is voorwenden door de pleger dat het kind niet kan meekomen op school.